

Euroopan unionin
neuvosto

**Bryssel, 9. kesäkuuta 2016
(OR. en)**

10005/16

**FREMP 108
JAI 551
COHOM 67
DROIPEN 108**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 9. kesäkuuta 2016

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 8946/16, 9455/16

Asia: Neuvoston päätelmät (9. kesäkuuta 2016)
= Perusoikeuskirjan soveltaminen vuonna 2015

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3473. istunnossaan 9. kesäkuuta 2016 hyväksymät päätelmät perusoikeuskirjan soveltamisesta vuonna 2015.

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT
PERUSOIKEUSKIRJAN SOVELTAMISESTA VUONNA 2015**

I JOHDANTO

1. Neuvosto panee merkille EU:n perusoikeuskirjan (jäljempänä 'perusoikeuskirja') soveltamista koskevan komission kertomuksen vuodelta 2015 sekä EU:n perusoikeusviraston (jäljempänä 'virasto') perusoikeuksia koskevan vuoden 2016 kertomuksen.

II PERUSOIKEUSKIRJAN NOUDATTAMINEN KAIKILLA TASOILLA

Perusoikeuskirjan noudattaminen ja tietoisuus siitä sekä EU:n että kansallisella tasolla

2. Neuvosto palauttaa mieleen tiedotuksen, koulutuksen ja parhaiden käytäntöjen jaon tärkeyden perusoikeuskirjan soveltamisessa kansallisella ja EU:n tasolla ja toteaa, että perusoikeuskirja täydentää kansallisia perusoikeuksien suojelua koskevia järjestelmiä mutta ei korvaa niitä. Neuvosto korostaa tässä yhteydessä puheenjohtajavaltio Alankomaiden 19. helmikuuta 2016 Amsterdamissa perusoikeuskirjan kansallisesta soveltamisesta järjestämän asiantuntijaseminaarin tuloksia. Seminaarissa vaihdettiin näkemyksiä perusoikeuskirjan soveltamiseen liittyvistä haasteista ja jaettiin lupaavia käytäntöjä tältä osin.
3. Seurannan varmistamiseksi neuvosto kehottaa perusoikeuksien, kansalaisoikeuksien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden työryhmää (jäljempänä 'FREMP-työryhmä') jatkamaan vuotuista tietojen vaihtoa välineistä, parhaista käytännöistä ja tiedotusmenetelmistä, jotka koskevat perusoikeuskirjan soveltamista sekä EU:n että kansallisella tasolla.

Perusoikeuskirjan soveltaminen ja tietoisuus siitä EU:n tasolla

4. Neuvosto on tyytyväinen toimielinten väliseen sopimukseen paremmasta lainsäädännöstä¹, joka vaikutustenarviointien yhteydessä korostaa perusoikeuksien täysimääräisen noudattamisen merkitystä ja edellyttää, että komissio selittää ehdotustensa mukana olevissa perusteluissa, miksi ehdotetut toimenpiteet ovat yhdenmukaisia perusoikeuksien kanssa.
5. Neuvosto vahvistaa olevansa sitoutunut pohtimaan huolellisesti kaikkia lainsäädäntövälineiden mahdollisia vaikutuksia perusoikeuksiin ja -vapauksiin ja kannustamaan perusoikeuskirjan johdonmukaiseen soveltamiseen kaikessa lainsäädäntötyössä sekä muistuttaa suuntaviivoistaan, jotka koskevat menettelyvaiheita perusoikeuksien kunnioittamisen tarkistamiseksi neuvoston valmisteluelimissä.²

Perusoikeuskirjan ymmärtäminen ja soveltaminen sekä tietoisuus siitä kansallisella tasolla

6. Neuvosto korostaa, että perusoikeuskirjaa on tärkeä soveltaa osana laajempaa sovellettavien perusoikeusvälineiden kokonaisuutta kansallisessa kontekstissa. Myöntäen, että perusoikeuskirjaa sovelletaan jäsenvaltioihin vain silloin, kun niiden toimet kuuluvat EU:n lainsäädännön soveltamisalaan,³ neuvosto korostaa tarvetta määritellä perusoikeuskirjan sovellettavuus yksittäisissä tilanteissa ja korostaa, että kansallisten viranomaisten on kiinnitettävä erityistä huomiota niihin perusoikeuskirjan määräyksiin, joiden tarkoitusta ja soveltamisalaa ei määritellä ECHR:n vastaavissa määräyksissä, jotta perusoikeuskirjaa sovellettaisiin tehokkaasti.⁴

¹ Ks. 15506/15, kohdat 12 ja 25.

² 5377/15.

³ Perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohta.

Ks. myös pöytäkirja 30 Euroopan unionin perusoikeuskirjan soveltamisesta Puolaan ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Ks. myös pöytäkirja 21 Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta.

⁴ Perusoikeuskirjaan liittyvien selitysten mukaisesti, 2007/C303/02.

7. Pitäen mielessä EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden vastuun perusoikeuskirjan soveltamisessa neuvosto panee tyytyväisenä merkille jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten välisen parhaiden käytäntöjen jaon, jonka tarkoituksena on parantaa molemminpuolista oppimista ja yhteistä ymmärtämystä jäsenvaltioiden velvoitteiden soveltamisalasta tässä suhteessa. Neuvosto tunnustaa myös koulutuksen ja välineiden, kuten perusoikeuskirjan soveltamista koskevan kansallisen ohjauksen tarkistuslistan tai perusoikeuskirjan sovellettavuuden määrittelyä kansallisissa lainsäädäntö- tai poliittisissa menettelyissä koskevan kohdennetun koulutuksen kehittämisen merkityksen laajemmassa ihmisoikeuksien suojelun kehityksessä.
8. Neuvosto kannustaa jäsenvaltioita jatkamaan perusoikeuskirjaa koskevaa tietoutta ja testauskäytäntöjä koskevien parhaiden käytäntöjen ja yhteisten välineiden vaihtoa ja kartoittamista esimerkiksi mukauttamalla virkamiesten koulutusta kokemuksen lisäämiseksi kansallisella tasolla, myös komission ja viraston tuella. Tässä suhteessa neuvosto myöntää komission järjestämään perusoikeuskirjaa koskevaan koulutukseen tarkoitettujen rahoitusmallien tärkeyden ja komission työn olemassa olevien välineiden ja muiden käytäntöjen tekemisessä näkyvämmiksi ja paremmin saatavilla oleviksi keskitetystä sähköisestä palvelualustasta. Neuvosto myös kannustaa virastoa pitämään käytössä ja kehittämään edelleen käytännön välineitä, kuten Charterpedia-sovellusta, asianomaisen koulutuksen kehittämiseksi oikeusalan ammattilaisia varten sekä kurssien ja työpajojen kehittämiseksi kouluttajille sekä jatkamaan käytäntöä, jonka mukaisesti se sisällyttää erityisen luvun perusoikeuskirjan soveltamisesta perusoikeuskirjaa koskevaan vuoden 2016 kertomukseen.
9. Neuvosto pyytää virastoa laatimaan ammatinharjoittajia sekä ei-asiantuntijoita varten käsikirjan, jossa kartoitetaan lupaavia käytäntöjä perusoikeuskirjan kansallisessa soveltamisessa asetuksen 168/2007 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti ja jossa otetaan huomioon muut sovellettavat perusoikeusvälineet.

III MUUT KYSYMYKSET

Syrjimättömyys, rasismi ja muukalaisviha

10. Neuvosto on syvästi huolestunut rasistisen ja muukalaisvihamielisen retoriikan ja tekojen lisääntymisestä kaikkialla Euroopan unionissa.
11. Neuvosto muistuttaa, että osallistavan suvaitsevaisuuden, integraation ja yhteisten arvojen edistäminen sekä kaikkien perusoikeuksista tiedottaminen antavat merkittävän suojan rasismin, muukalaisvihan ja suvaitsemattomuuden kaikkien muotojen lisääntymistä vastaan monimuotoisissa yhteiskunnissamme.
12. Neuvosto palauttaa mieleen neuvoston päätelmät viharikosten torjumisesta Euroopan unionissa. Päätelmissä kehoitettiin EU:n virastoja, erityisesti virastoa, helpottamaan parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja avustamaan jäsenvaltioita niiden toimissa, joilla pyritään kehittämään tehokkaita keinoja rohkaista viharikoksista ilmoittamista ja niiden asianmukaista kirjaamista.⁵
13. Neuvosto palauttaa mieleen lokakuussa ja joulukuussa 2015 sekä toukokuussa 2016 käydyt keskustelut,⁶ joissa käsiteltiin toimia ja raportteja, jotka koskevat edistymistä vihapuheen, viharikosten ja muukalaisvihan torjunnassa.
14. Neuvosto on tyytyväinen komission ensimmäiseen vuotuisen perusoikeuksia käsitelleeseen keskustelutilaisuuteen, jossa käsiteltiin antisemitistisen ja muslimeihin kohdistuvan vihan torjuntaa, ja korostaa keskustelujen päätelmien yhteisen täytäntöönpanon tärkeyttä.
15. Neuvosto on tyytyväinen viraston työryhmän toimiin viharikosten ilmoittamisen ja kirjaamisen parantamiseksi EU:ssa, erityisesti jäsenvaltioiden lupaavien käytäntöjen keräämiseen liian vähäiseen ilmoittautumiseen puuttumiseksi ja viharikosten kirjaamisen parantamiseksi, sekä viraston suorittamaan tutkimukseen, kuten viraston viimeisimpään julkaisuun "Viharikosten uhrien oikeuksien varmistaminen: ammatilliset näkökulmat".

⁵ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/139949.pdf

⁶ 14937/15 ja 8839/16.

16. Neuvosto on tyytyväinen koosteeseen parhaista käytännöistä viharikosten ilmoittamisessa ja kirjaamisessa. Kooste julkaistiin puheenjohtajavaltio Alankomaiden järjestämässä viharikoksista raportoinnin ja niiden kirjaamisen kehittämistä EU:ssa käsittelevän työryhmän neljännessä kokouksessa 28. ja 29. huhtikuuta 2016. Lisäksi neuvosto kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään parhaita käytäntöjä koskevaa tietoa ja kokemusta niiden parantaessa toimiaan liian vähäiseen ilmoittautumiseen puuttumisessa ja viharikosten kirjaamisen parantamisessa.
17. Neuvosto kehottaa jäsenvaltioita jatkamaan toimia viharikosten torjumiseksi, myös varmistamalla, että puitepäätos 2008/913/YOS ja muut viharikosten vastaiset asiaankuuluvat lait saatetaan tehokkaasti osaksi kansallista lainsäädäntöä ja pannaan kansallisesti täytäntöön, sekä kehittämään tehokkaat keinot, joilla edistetään viharikosten ilmoittamista ja varmistetaan niiden asianmukainen kirjaaminen.
18. Neuvosto on tyytyväinen komission aloitteeseen luoda korkean tason työryhmä, jonka tehtävänä on torjua rasismia, muukalaisvihaa ja muita suvaitsemattomuuden muotoja, jotta unioni ja jäsenvaltiot saisivat uutta poliittista pontta vihan ja suvaitsemattomuuden torjumiseksi ja komission kokemus voitaisiin yhdistää viraston sekä asianomaisten kansainvälisten järjestöjen ja elinten kokemukseen.
19. Neuvosto on erityisesti tyytyväinen siihen, että uusi korkean tason työryhmä käsittelee monialaisia kysymyksiä, jotka ovat yhteisiä vihapuheen ja viharikosten torjunnassa; se pyrkii myös kehittämään konkreettisia käytäntöjä ja välineitä ja lisäämään valmiuksia, jotta rasismiin, muukalaisvihaan ja muihin suvaitsemattomuuden muotoihin voitaisiin paremmin puuttua jäsenvaltioissa. Tällä tavoin voidaan käsitellä haasteita, jotka liittyvät vihamotiivien tehokkaampaan paljastamiseen, varmistaa tekojen tehokas tutkinta ja syytteenpano, asianmukaisten tuomioiden antaminen, uhrien suojeleminen ja heidän luottamuksensa vahvistaminen viranomaisia kohtaan, pidättyminen rotuun perustuvasta, etnisestä tai muusta vihapohjaisesta profiloinnista jäsenvaltioiden poliisivoimissa.

20. Neuvosto on tyytyväinen viraston sitoumukseen perustaa työnsä viharikoksista raportoinnin ja niiden kirjaamisen kehittämistä EU:ssa käsittelevän työryhmän toimiin, jotka eritellään neuvoston päätelmissä viharikosten torjumisesta Euroopan unionissa, koordinoimalla korkean tason työryhmän puitteissa tuloshakuinen alatyöryhmä, joka pyrkii kehittämään yhteisen menetelmän tietojen keräämistä ja viharikosten kirjaamista varten, koska edistyminen näissä toimissa antaa jäsenvaltioiden ja unionin poliittisille toimille tärkeän tuen viharikosten torjumisessa.
21. Neuvosto on tyytyväinen komission toimiin verkossa levitettävän vihapuheen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Tässä yhteydessä se on tyytyväinen tietoteknologiayritysten kanssa käytävään vuoropuheluun, erityisesti käytäntöihin, jotka koskevat verkossa levitettävään vihapuheeseen puuttumista yhdessä tietoteknologiayritysten kanssa.

Sisäisen ja ulkoisen politiikan yhdenmukaisuus

22. Neuvosto korostaa perusoikeuksien suojelun ja edistämisen sisäisten ja ulkoisten näkökohtien keskinäisen johdonmukaisuuden tärkeyttä.
23. Neuvosto korostaa tarvetta selkeyteen ja yhteisymmärrykseen siitä, mitä epäyhdenmukaisuus tarkoittaa EU:n sisäisen ja ulkoisen toiminnan yhteydessä ja mitkä sen vaikutukset ovat EU:n sisäiseen ja ulkoiseen perusoikeuspolitiikkaan.
24. Neuvosto kannattaa ulkoisen ja sisäisen toiminnan yhdenmukaisuutta koskevan viittauksen sisällyttämistä perusoikeuskirjan soveltamista koskevaan komission vuosikertomukseen sekä ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman tilanneselvitykseen (2015 – 2019) ja kehottaa FREMP-työryhmää ja ihmisoikeustyöryhmää jatkamaan keskusteluja asianomaisten toimintapoliittisten syklien sidoksista. Neuvosto on tyytyväinen toimiin, joilla pyritään vahvistamaan FREMP-työryhmän osallistumista omaksuttavia kantoja koskevien asiakirjojen laatimiseen, joissa kuvaillaan EU:n sisäistä ihmisoikeustilannetta, jotta niiden käytännöllisyys poliittisessa ja ihmisoikeusvuoropuhelussa sekä muilla foorumeilla toteutettavissa toimissa voitaisiin varmistaa.

25. Neuvosto on sitoutunut jatkamaan FREMP-työryhmän ja ihmisoikeustyöryhmän kesken käytävää, viimeksi 8. maaliskuuta 2016 järjestettyä säännöllistä keskustelua EU:n sisäisen ja ulkoisen ihmisoikeuspolitiikan johdonmukaisuudesta. Kumpikin osallistuu keskusteluun toimivaltansa puitteissa, ja siinä käsitellään aihekohtaisia kysymyksiä, kuten vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanoa.

Perusoikeusvirasto

26. Neuvosto palauttaa mieleen viraston roolin tutkimuksessa ja tietojen keräämisessä koko EU:n tasolla sekä sen osuuden näyttöön perustuvassa lainsäädäntötyössä sekä EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden politiikassa. Neuvosto palauttaa mieleen neuvoston mahdollisuuden pyytää virastolta lausuntoja sen toiminta-alueeseen kuuluvista erityisistä aihealueista tai neuvoston lainsäädäntömenettelyjen aikana omaksumista kannoista.
-